

ECOLOGISCH WERKPLAN KNELPUNTEN NATUURZOOM

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Amsterdam
Contactpersoon: 5.1, 2, e
Adres: Rozenburglaan 2
Tel: 5.1, 2, e
E-mail: 5.1, 2, e @amsterdam.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38, 2910 AA
Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D, 2911 BK
Nieuwerkerk a/d IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: In 5.1. 2. e
Kwaliteitscontrole: 5.1, 2, e MSc.

Projectcode: IBNA1715
Status: Concept
Datum: 12-10-2017

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING EN DOEL	4
1.2	LEESWIJZER	4
2.	PROJECTGEBIED	4
2.1	LOCATIE	4
2.2	BESCHERMDE SOORTEN	6
2.3	VERANTWOORDING NATUURONDERZOEK	6
3.	ACTIVITEITEN	7
3.1.	OMSCHRIJVING WERKZAAMHEDEN	7
3.2.	EFFECTEN	7
3.3.	ALTERNATIEVEN	8
	BRONVERMELDING	9

BIJLAGE 1: ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Amsterdam is voornemens om enkele knelpunten in de Ecologische Structuur van gemeente Amsterdam op te lossen. Onder dit project betreft het knelpunt 1. De zogenaamde knelpunten betreffen locaties waarop barrières aanwezig zijn tussen groengebieden die onder de Ecologische Structuur van Amsterdam vallen. Door de aanleg van faunapassages, looprichels en plasbermen langs beschoeiing, worden gebieden verbonden en habitat verbeterd. Bij de aanleg van faunapassages en plasbermen worden bomen gekapt en vindt grondverzet plaats. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, wordt de zorgplicht in acht genomen in verband met de aanwezigheid van algemene amfibieën en zoogdieren in de projectgebieden. In onderhavig ecologisch werkplan wordt omschreven op welke wijze zorgvuldig zal worden gehandeld.

1.2 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven. Hierbij wordt de locatie met huidige ecologische waarden en de ligging ten opzichte van beschermde natuur omschreven.

In hoofdstuk 3 wordt een omschrijving gegeven van de geplande werkzaamheden, inclusief planning, doel en belang van de activiteiten. Hier worden ook de mitigerende maatregelen beschreven welke zullen worden toegepast, teneinde conform de zorgplicht te kunnen werken.

2. PROJECTGEBIED

2.1 LOCATIE

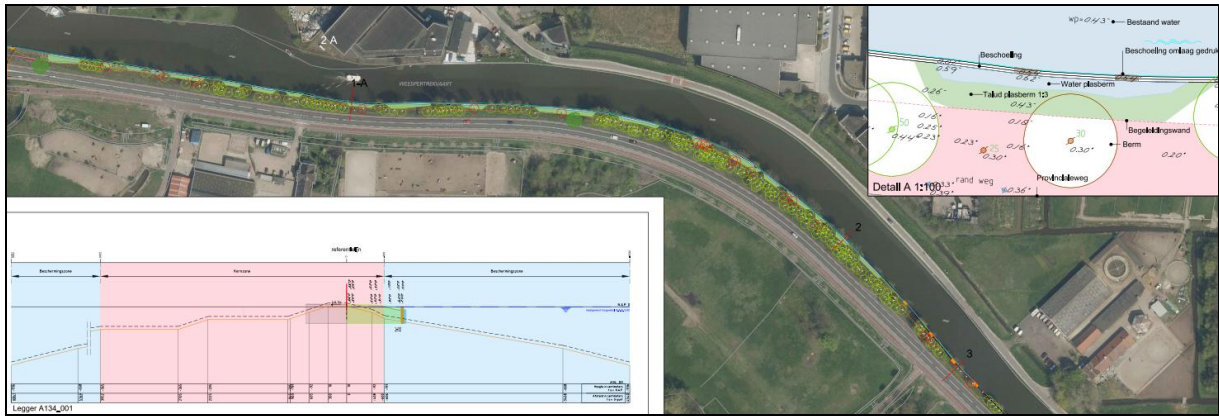
Het projectgebied bestaat uit knelpunt 1. Het knelpunt is gelegen in de gemeente Amsterdam in de kilometerhokken (Rijksdriehoekskoördinaten) : X: 127 / Y: 482 (knelpunt 1). Figuur 1 geeft de ligging van de knelpunten weer.

Figuur 1: Ligging knelpunt 1

Knelpunt 1: Op 20 locaties wordt een plasberm achter de kademuur aangelegd. Op enkele locaties zal eveneens een nieuwe Fauna uitredplaats worden gerealiseerd.

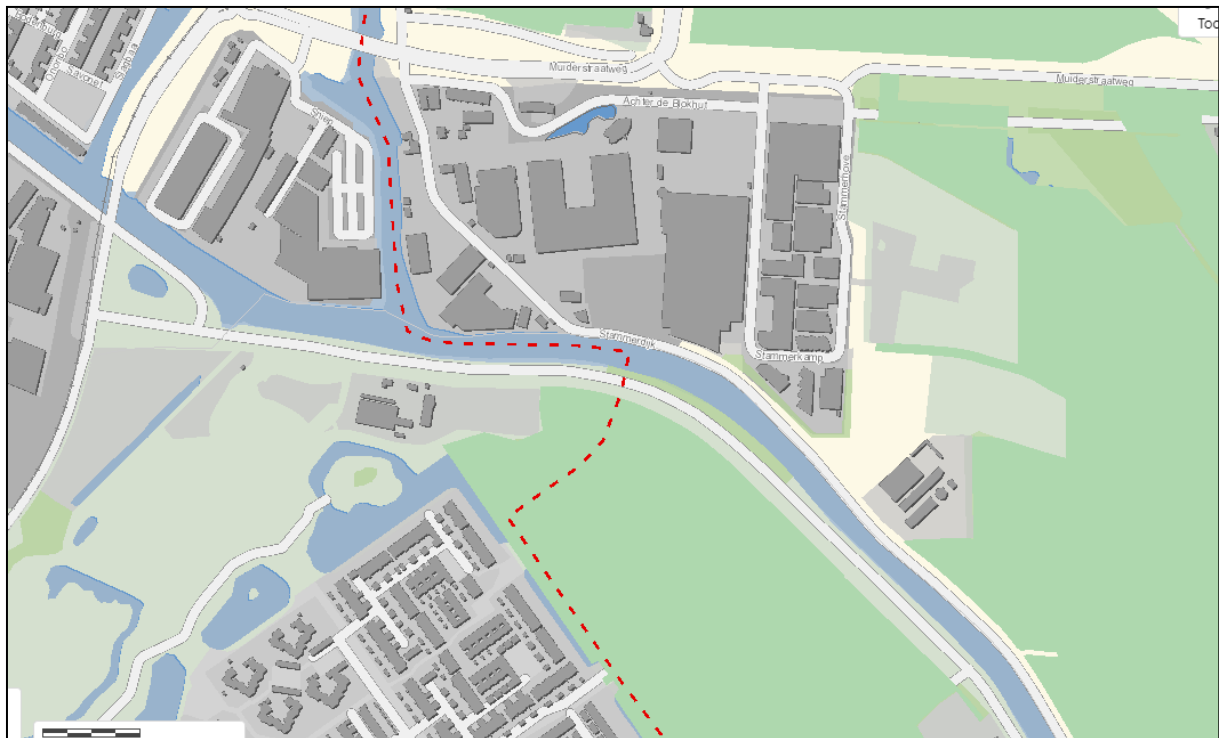
Bij deze werkzaamheden vindt grondverzet plaats en dient op enkele locaties zorgvuldig gewerkt te worden vanwege nabijgelegen geschikt habitat van kleine marterachtigen. Op enkele locaties is tevens nader onderzoek voor kleine marterachtigen geadviseerd.

Figuur 2: Plantekening knelpunt 1

BESCHERMDE NATUUR

Het knelpunt bevindt zich niet binnen beschermde natuurgebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op ca. 4 kilometer van het knelpunten betreft het gebied "Markermeer en IJmeer". Knelpunt 1 ligt aangesloten op het NNN.

Figuur 3: Knelpunt 1 ten opzicht van NNN (maps.amsterdam.nl)

Knelpunt 1:

Het projectgebied wordt net ten oosten van het adres 5.1, 2, e doorsneden door een verbingszone van het NNN. Het betreft hier een verbinding vanaf de westrand van de Bijlmerwilde, verder over de Diem in de richting van het Markermeer (afbeelding 8). De verbingszone staat gedefinieerd als "Veiligstellen internationaal kwetsbare populaties" en volgt voornamelijk watergangen. Het volgen van watergangen en oversteken van voor grondgebonden dieren grote barrières en de definiëring duidt er op dat deze route is bedoeld voor de meervleermuis of watervleermuis. De route doorsnijdt het projectgebied op een locatie waar een plasberm gepland staat. De realisatie van een plasberm ter plekke verandert echter niets aan de wezenlijke kenmerken van de verbingsroute.

Een klein deel van de faunapassage valt aan de zuidzijde binnen het NNN. Deze zone bestaat uit een beheerd gazon met enigszins kruidenrijke vegetatie. Aan de wezenlijke kenmerken van het gebied wordt geen wijziging aangebracht. Door de aanleg van een faunapassage wordt het NNN hier ontsloten en verbonden met de groenzones aan de noordkant van de weg. Er vinden daardoor dan ook geen negatieve effecten aan het NNN plaats.

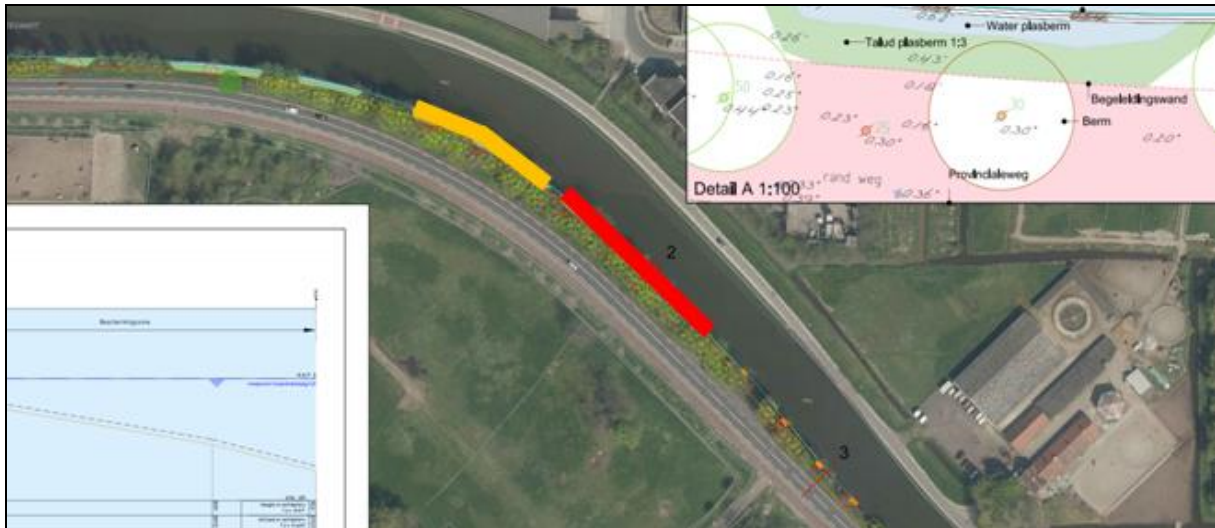
2.2 BESCHERMDE SOORTEN

Op locaties 17, 18, 19 en 20 binnen knelpunt 1 zijn mogelijk verblijfplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig. Op deze locaties dient eerst aanvullend onderzoek plaats te vinden. Op locaties 14, 15 en 16 dient zorgvuldig gewerkt te worden zodat nabijgelegen braamstruweel, waarin mogelijk verblijfplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn, niet vernietigd wordt. Op afbeelding 10 is de zone met locaties 14, 15 en 16 met oranje weergegeven, de locaties 17, 18, 19 en 20 zijn met rood weergegeven.

Vleermuizen kunnen de projectgebied gebruiken als vliegroute of foerageergebied.

Algemene broedvogels kunnen op enkele locaties in het broedseizoen voorkomen.

Algemeen beschermde soorten amfibieën en zoogdieren zoals de aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, gewone pad, huisspitsmuis, kleine watersalamander, meerkikker, rosse woelmuis en veldmuis kunnen in het projectgebied worden verwacht. Voor deze soorten geldt een meldplicht bij de RUD NHN, omdat er gebruik wordt gemaakt van de provinciale vrijstelling.

Afbeelding 10: Locaties 14, 15 en 16 (oranje: zorgvuldig werken) en 17, 18, 19 en 20 (rood: niet werken, aanvullend onderzoek)

2.3 VERANTWOORDING NATUURONDERZOEK

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd door Adviesbureau E.C.O. Logisch. Dit bureau heeft ruime ervaring met ecologisch onderzoek en begeleiding van werkzaamheden op het gebied van onder andere amfibieën en zoogdieren. De deskundige op het gebied van deze soortgroepen welke bij dit project is betrokken, is:

Ing. 5.1, 2, e

Door meer dan 11 jaar beroepsmatig actief te zijn met het inventariseren en monitoren van onder andere amfibieën en zoogdieren, alsmede het uitbrengen van natuur gerelateerde adviezen en het begeleiden van mitigerende maatregelen voor deze soortgroepen, is deskundigheid verkregen.

3. ACTIVITEITEN

3.1. OMSCHRIJVING WERKZAAMHEDEN

De werkzaamheden bestaan uit het graven van plasbermen, verwijderen van begroeiing en plaatsen van Fauna Uittreed Plaatsen. Dit wordt hier per onderdeel nader omschreven. De werkzaamheden zullen in de periode november - december 2017 en januari 2018 plaatsvinden.

Graven plasbermen

Het graven van plasbermen zal machinaal plaatsvinden. Dit gebeurt in de periode dat amfibieën nog actief zijn. Hierbij moet opgelet worden dat de opstelplaats van de machines zich niet in potentieel habitat voor kleine marterachtigen bevindt. Dit wordt met een ecooloog afgestemd indien de locaties 14, 15 en 16 gerealiseerd worden. De werkzaamheden worden uitgevoerd in één richting, zodanig dat aanwezige amfibieën en zoogdieren kunnen vluchten naar locaties waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Vluchtende dieren krijgen de ruimte om zich in veiligheid te stellen of worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Verwijderen begroeiing

Het verwijderen van de begroeiing zal deels machinaal en deels handmatig worden uitgevoerd. Dit wordt uitgevoerd in de periode dat amfibieën nog actief zijn. Hierbij moet opgelet worden dat de opstelplaats van de machines zich niet in potentieel habitat voor kleine marterachtigen bevindt. Dit wordt met een ecooloog afgestemd indien de locaties 14, 15 en 16 gerealiseerd worden. Mogelijk dient dit met licht materiaal uitgevoerd te worden. De werkzaamheden worden uitgevoerd in één richting, zodanig dat aanwezige amfibieën en zoogdieren kunnen vluchten naar locaties waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Vluchtende dieren krijgen de ruimte om zich in veiligheid te stellen of worden verplaatst naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Plaatsen van faunapassages, rasters, looprichels en Fauna Uittreed Plaats

Na verwijdering van begroeiing en vergravingen worden de voorzieningen geplaatst. Dit gebeurt deels machinaal en deels met de hand. Hierbij moet opgelet worden dat de opstelplaats van de machines zich niet in potentieel habitat voor kleine marterachtigen bevindt. Dit wordt met een ecooloog afgestemd indien de locaties 14, 15 en 16 gerealiseerd worden. De werkzaamheden worden uitgevoerd in één richting, zodanig dat aanwezige amfibieën en zoogdieren kunnen vluchten naar locaties waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Vluchtende dieren krijgen de ruimte om zich in veiligheid te stellen of worden verplaatst naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

3.2. EFFECTEN

De ingreep heeft in zekere mate effecten op nestlocaties van algemene broedvogels, foerageergebied van vleermuizen en leefgebied van algemene amfibieën en zoogdieren. Dit wordt hier per soort(groep) nader toegelicht.

Kleine marterachtigen

In het bramenstruweel op plasberm locaties 17 t/m 20 binnen knelpunt 1, bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Op deze locaties mag dan ook niet gewerkt worden voordat een nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze functies is uitgevoerd. Op de locaties 14, 15 en 16 dient zorgvuldig gewerkt te worden, waarbij het nabijgelegen braamstruweel niet mag worden aangetast. Op locatie 1 t/m 13 en te realiseren FUP's kan zonder bezwaar gewerkt worden. Op afbeelding 10 staan de zones met zorgvuldig werken en aanvullend onderzoek weergegeven. De wijze van zorgvuldig werken wordt afgestemd met een ter zake kundig ecooloog.

Algemene broedvogels

Nestlocaties van algemene broedvogels en broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, kunnen als gevolg van de werkzaamheden verloren gaan. De aanwezige begroeiing biedt deze nestgelegenheid. Door te werken buiten het broedseizoen, wordt verstoring van broedgevallen voorkomen. Daarnaast blijft een overgroot deel van de begroeiing behouden. Hiermee blijft geschikt broedbiotoop beschikbaar. Negatieve effecten op broedvogels worden niet verwacht.

Vleermuizen

Vleermuizen als de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis kunnen het projectgebied gebruiken als vliegrouete en foerageergebied. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periode van vleermuizen en het voorkomen van gebruik van nachtelijk kunstlicht bij de werkzaamheden, wordt verstoring van vleermuizen voorkomen. Daarnaast blijven de potentiële functies van vliegroutes en foerageergebied gehandhaafd, zowel in het projectgebied als daarbuiten. Negatieve effecten op vleermuizen worden derhalve niet verwacht.

Algemene amfibieën en zoogdieren

Algemene amfibieën- en zoogdiersoorten maken mogelijk gebruik van het projectgebied. Een groot deel van het huidige leefgebied blijft behouden, slechts een klein deel wordt aangetast en verbeterd. Door de werkzaamheden

uit te voeren buiten de kwetsbare periode van algemene amfibieën en zoogdieren, worden geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van deze algemene soorten verwacht. Hiertoe worden de volgende mitigerende maatregelen in acht genomen:

- De werkzaamheden worden zoveel mogelijk is één richting uitgevoerd, zodat amfibieën en zoogdieren zich in veiligheid kunnen brengen daar waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Wanneer amfibieën of zoogdieren worden waargenomen worden deze in de gelegenheid gesteld zichzelf in veiligheid te brengen dan wel verplaatst te worden naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Tijdens de werkzaamheden in het projectgebied kunnen mogelijk muizen (aardmuis, bosmuis, dwergmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis en veldmuis) en amfibieën (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker) worden gedood. Hiervoor geldt een meldplicht bij de RUD NHN, wanneer er gebruik wordt gemaakt van de provinciale vrijstelling.

Bovengenoemde maatregelen zijn verwoord in een beknopt ecologisch werkprotocol, dat is bijgevoegd in Bijlage 1 van dit document.

3.3. ALTERNATIEVEN

Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden is geen bevredigend alternatief. De gemeente Amsterdam heeft als doel gesteld dat voor 2020 alle knelpunten in de Ecologische Structuur van Amsterdam opgeheven moeten zijn. Met de werkzaamheden wordt de habitat van de aanwezige diersoorten daarnaast verbeterd. Het uitvoeren van de ingreep in een andere periode dan oktober heeft tot gevolg dat er in de kwetsbare periode van amfibieën en andere soorten gewerkt zou worden. De voorgestelde werkwijze heeft derhalve de voorkeur.

BRONVERMELDING

Lieshout, van, S. (2017). Quicksan knelpunten Natuurzoom. Adviesbureau E.C.O. Logisch.

Maps.amsterdam.nl/florafauna

Maps.noord-holland.nl

NDFF

Telmee.nl

BIJLAGE 1: ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

	Verwijderen begroeiing, vergravingen en plaatsen voorzieningen
Soorten	Algemene amfibieën, algemene zoogdieren, algemene broedvogels en kleine marterachtigen.
Werkbare periode	De gevoelige periode van amfibieën is voornamelijk de voortplantingsperiode. Hierdoor is november - januari een geschikte periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Deze periode is eveneens een geschikte periode voor algemene zoogdieren om de werkzaamheden in uit te voeren.
Mitigerende maatregelen	De mitigerende maatregelen welke uitgevoerd dienen te worden omvatten: <ul style="list-style-type: none"> - Werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode november - december 2017 en januari 2018. - Het verwijderen van begroeiing wordt in één werkrichting uitgevoerd, richting de te handhaven begroeiing. - Wanneer amfibieën of zoogdieren worden waargenomen, krijgen deze de gelegenheid zichzelf in veiligheid te brengen of worden deze in veiligheid gebracht. - Op de locaties 14, 15 en 16 dient zorgvuldig gewerkt te worden met het oog op geschikt habitat voor kleine marterachtigen nabij het projectgebied - Op de locaties 17, 18, 19 en 20 dient eerst aanvullend onderzoek naar functies voor kleine marterachtigen uitgevoerd te worden. - Locatie 17 en 20 kunnen bij aanpassing van de locatie mogelijk werkbaar zijn in overleg met een ecooloog.
Periode	November 2017 - januari 2018: Verwijderen vegetatie Vergraven November 2017 - januari 2018: Plaatsen voorzieningen
Onverwachte aanwezigheid	Indien tijdens werkzaamheden onverhoopt amfibieën of zoogdieren worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden direct te worden gestaakt. Wanneer het dier zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt, kunnen de werkzaamheden worden hervat. Wanneer dit zich herhaaldelijk voordoet, wordt aanbevolen een deskundige op het gebied van amfibieën en zoogdieren te raadplegen.
Expert begeleiding	De volgende handelingen vinden plaats onder begeleiding van een deskundige op het gebied van amfibieën en zoogdieren: <ul style="list-style-type: none"> - Controleren of de werkzaamheden conform protocol worden uitgevoerd - Bepalen methode van zorgvuldig werken - Bevredigende oplossing zoeken bij onverhoopt aantreffen tijdens uitvoering werkzaamheden

**Een kopie van dit ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op het werk aanwezig te zijn
Alle betrokken partijen dienen van het bestaan van dit werkprotocol op de hoogte te zijn gebracht door de
initiatiefnemer.**